מאלג׳יריה ועד מאדאגסקר עולים דגלי החרות ויוצרים בעיה גורלית לישראל

המעונים צנחנים צרפתיים באלג׳יר־יה, חברי כנופיות פאשיס־טיות, הי׳ אחראים לפרשת־הזוועה של ג׳אמילה.

ה עדות זיעזועה אף את העתונאים, הרגילים לפרטי־הזוועות של מרתפי־העינויים הצרפתיים באלג׳יריה. על ספסל הנאשמים של בית־המשפט הצבאי בעיר אל־ג׳יר ישבה צעירה ערביה (22) — לוחמת השחרור ג׳אמילה בופאשה, כתבנית חינגית,

המעונה ג׳אמילה בופאשה, שפרשת עינוייה זיעזעה את הע־לם. לידה בתמונה: אחיה ואחותה הקטנים.

לפני שנתיים העמיד שארל דה־גול את עמי אפריקה הצרפתית בפני הברירה: להס־תפק באוטונומיה פנימית גרידא, או לקבל גט מיידי מצרפת. רק מדינה אחת — גיניאה — העיזה לבחור בעצמאות מיידית.

אשר מנהיגי המרד עצמם יוכלו להשתתף בה באופן פעיל, לעיני עתונאי העולם כולו.

איש אינו מטיל עוד ספק כי בכל בחירות חופשיות יזכו המורדים לרוב גדול. בבחירות האחרונות לרשויות המקומיות, שהתקיימו תחת כידוני הצנחנים ומול מרתפי־העינויים, צייתה כמעט מחצית האוכלוסיה לפקודת ממשלת־השחרור ונמנעה מהצבעה. בבחירות חופשיות באמת יזכו האלג׳ירים החופשיים לרוב גדול.

במלים אחרות: צרפת הגיעה אל סף הכניעה.

★ ★ ★

אלג׳יריה: קול נגד ישראל

ז היה זה רגע היסטורי כאשר פרחאת עבאס, ראש ממשלת אלג׳יריה, ידרוך על על אדמת צרפת כדי לנהל משא־ומתן עם ממשלת פאריס. אפילו השבוע, כאשר הגיע רק אחמד בלומאנג׳ל — אחד מאנשי צמרת המרד — כדי להכין את המשא־ומתן, היה זה רגע חגיגי. עוד מלחמת־שחרור אחת בתולדות העולם — מלחמה עקובה מדם המסך על המערכת האחרונה. למעשה אמר: „אין זה הסוף, אבל זאת התחלת הסוף!" הצבא הצרפתי הבין כי אינו יכול לנצח. ההון הצרפתי, השולט במדינה, הבין כי אין תקומה למשק הצרפתי כל עוד מלחמת־אלג׳יריה בולעת את פרי עמלה. ואולי חשוב מכל: המערב כולו הבין שאם לא יושג במהרה שלום באלג׳יריה, ישליך צבא־השחרור האלג׳ירי את יהבו על ברית־המו־עצות ועל סין הקומוניסטית, יקבל מהן נשק ויצעד את הצעד הראשון לקראת דמו־קראטיה עממית ערבית.

לכן שוב אין זאת אלא שאלה של זמן עד אשר יתנופף דגל תנועת־השחרור מעל לאדמת לאג׳יריה החופשית. לחמש המדינות הערביות החופשיות ביבשת אפריקה תתוסף מדינה ערבית ששית.

מדינה זו תהיה אנטי־ישראלית. היא לא תשכח כי ברגע הקשה ביותר של מלחמת־השחרור ב־1958, הצביע נציג ישראל באו״ם נגד חרות אלג׳יריה — וכי קול זה היה הקול שהכריע את הכף נגדה. היא לא תש־כח כי המשעבדים הצרפתיים הקיצוניים

האתגר האפריקאי

שנתפסה בשעה שהניחה פצצה (שלא הת־פוצצה) בבית־קפה צרפתי.

„נלקחתי לחוסיין דיי," העידה. „עינו אותי בשיטת ההלם החשמלי. האלקטרודות שחוברו לפיתמות שלי לא החזיקו, לכן אחד המעניס הדביקן בניירדבק. נשרפתי באותה צורה ברגליים, במפשעת, באבר־המין ובפנים.

„אחרי כמה ימים של עינויים אלה נתנו לי את עינוי־הבקבוק. זה כאב נורא. אחרי שכפתו אותי בצורה מיוחדת, דחפו לתוכי בקבוק. צעקתי ואיבדתי את הכרתי, אני חושבת למשך יומיים..."

השופטים מיהרו להוציא את הקהל וה־עתונאים מאולם בית המשפט. אך היה זה מאוחר מדי. העולם הזדעזע מסיפורה של ג׳אמילה, שבא אחרי עשרות סיפורים דומים על עינויים ורציחות במרתפי־החקירות של הצנחנים. מיטב האינטליגנציה הצרפתית קמה להגנת ג׳אמילה. כתבה הסופרת פראנסואז סאגאן: „רק גיניקולוג בלתי־חלוי יכול לה־עיד מה התוצאות כאשר מחדירים בקבוק לאברי־המין של בתולה..."

קריאות־הזעם של העולם על פרשת ג׳א־מילה שימשו מנגינת־רקע למה שעשויה לה־יות המערכה האחרונה של מלחמת־השחרור האלג׳ירית. כי באותו שבוע התייצב שארל־דה־גול בפני מצלמת הטלביזיה ושידר הצעה חדשה למורדים — הצעה שהיתה בבחינת כניעה.

ימים מעטים לפני כן עוד יעץ דויד בן־גוריון לדה־גול לחלק את אלג׳יריה בין הצרפתים והערבים, כפי שחולקה ארץ־ישראל. דה־גול לא התחשב בהצעה זו. הוא תבע מן העם הצרפתי להשלים עם העובדה כי השלטון הקולוניאלי באלג׳יריה הוא עניין של העבר, ממש כמו „מנורות הנפט, ספי־נות המפרש והקסם של תקופת מרכבות־הסוסים. אז מה? אין מדיניות בעלת־טעם מחוץ לעולם המציאות."

אחרי הקדמה זו, פנה בפעם הראשונה ישר אל ממשלת השיחרור האלג׳ירית: „ב־פעם נוספת, בשם צרפת, אני פונה אל מנהיגי המרד. אני אומר להם שאני מחכה להם כאן, כדי שנחפש יחד עמם סוף של כבוד למלחמה..."

בפעם הראשונה דיבר דה־גול על „העם האלג׳ירי" ועל „אלג׳יריה אלג׳ירית". בפעם הראשונה חיתר על דרישתו הקודמת שאל־ג׳יריה תוכל להשיג הגדרה עצמית רק ארבע שנים אחרי הפסקת־האש. הפעם הציע הגדרה עצמית מיידית, בתנאים שייקבעו תוך שיתוף עם מנהיגי המרד, במערכת־בחירות של מיליון הרוגים, מגואלת בזוועות שני הצדדים — מתקרבת לסיומה.

עוד מוקדם להינבא אם אמנם סוף זה יהיה כה קרוב כפי שנראה השבוע. עוד מכשולים רבים חוסמים את הדרך. מיליון נחלנים צרפתיים באלג׳יריה, רובם פאשיס־טים או כמעט־פאשיסטים, ינסו לפחות להת־נגד בכוח לפתרון שיבוא על חשבונם. אחרי התמרדותם בראשית השנה, ממנה יצאו למעשה כמנצחים, יש לצפות עתה להתמר־דות חמורה הרבה יותר.

גם עצם המשא־ומתן בין ממשלת־הדיכוי וממשלת־השחרור לא יהיה קל. צרפת תולה תקוות כלכליות רבות בשדות־הנפט של אל־צחרה. אזור אל־צחרה הוא חלק מאלג׳יריה, ושום אלג׳ירי אינו מסכים לוותר עליו — אף כי הצרפתים עצמם החלו קוראים לאזור זה בשם אחר („מחוזות הסהרה"). עוד יהיה נטוש קרב כבד על אזור זה, ועל מוצא צינור־הנפט לים־התיכון.

קשיים כאלה יכולים לדחות את הסוף — אך אין הם יכולים למנוע אותו. כאשר דה־גול דיבר בטלביזיה, הוא העלה רשמית את ביותר — ז׳אק סוסטל ושות׳ — מצאו אוזן קשבת וסעד פוליטי בישראל. היא לא תשכח כי ברגע האחרון ממש, שעות מעטות לפני השידור ההיסטורי של דה־גול, נתן לו דויד בן־גוריון עצות איך להחזיק בכוח לפחות בחלק מאלג׳יריה.

אלג׳יריה הערבית לא היתה אף פעם אנטי־ישראלית קיצונית. כמו תוניס ומארוקו, הי־תה רחוקה מן הסיכסוך המסעיר את המרחב המזרחי. נציגיה באו״ם הסבירו פנים לישי־ראלים. אולם הרגע הגדול ליצור בסיס של ידידות בארץ זו הוחמץ. אלג׳יריה המשוח־ררת לא תהיה מן הסתם המדינה הערבית הקיצונית ביותר ביחסה לישראל — אבל קולה מובטח לגוש האנטי־ישראלי.

★ ★ ★

30 קולות באו״ם

ב רגע שראש ממשלת אלג׳יריה ארז את מזוודותיו כדי לטוס לפאריס, הת־נופפו דגלי השחרור גם במקומות אחרים באפריקה. מעולם לא זכתה יבשת להתקפה של קדחת־החרות כמו באפריקה בחודש זה.

צרפת הטילה עליה חרם, השאירה אותה ללא פרוטה בקופה וללא גליון־נייר במשרדי הממשלה. גיניאה עמדה על סף ההתמוטטות. בהנהגת נשיאה השמאלני, סקו טורה, היא החזיקה מעמד.

שאר המחוזות הסתפקו באוטונומיה — לשנה אחת. כוחות השחרור החלו תוססים גם הם. דה־גול הבין שאם לא יתן להם עצמאות מיד, בעודם נתונים למרות מנהיגים מתונים, ישתלטו עליהם מנהיגים קיצוניים יותר, בחלקם חניכי מוסקבה. הוא מיהר להעניק להם עצמאות מלאה, תוך קשר רופף וחסר־משמעות עם „הקהיליה הצרפ־תית" (שעתה שוב אינה חשובה יותר מ־„חבר העמים הבריטי").

החודש זכו או יזכו לעצמאות:

● **הפדרציה של מאלי**, מדינה כו־שית־מוסלמית, שעיר בירתה — דאקאר — חולשת על הקצה המערבי ביותר של ה־יבשת.

● **הקהיליה המאלאגאסית**, היא האי מאדאגאסקאר, בו ערכו הצרפתים בסוף

דה־גול במדי גנראל צרפתי, בנאום בטלביזיה. הצעתו לממשלת אלג׳יריה החופשית מהווה למעשה כניעה, מבטלת את כל התנאים שהציג עוד לפני חצי שנה, מציינת את סוף שלטון הצרפתים.

עבאס ראש ממשלת אלג׳יריה הלוחמת, שזכתה ל־הכרת צרפת יחד עם ההכרה הצרפתית ב־קיומה של אומה אלג׳ירית נפרדת, לה התכחשה עד השבוע.